

Nr. 10(120)

Bazūne

Latvijas Neredzīgo bibliotēkas avīzīte
par notikumiem bibliotēkas dzīvē

2021. gada 4. oktobris

DEČU SVĒTKI BIBLIOTĒKĀ

Gunta Bite

Avīzītes «Bazūne» redaktore

Ar šo 2021. gadu noslēdzas Latvijas simtgades svinību piecgade. Tās noslēgumā Latvijas Neredzīgo bibliotēka kopā ar autori Anneli Slišāni aicina izbaudīt Latvijai austus deķus un iepazīties ar stāstiem par tiem, kas apkopoti grāmatā «#100dečiLatvijai». Desmit paraugi no simts grāmatā aprakstītiem deķiem būs iekļauti Braila raksta grāmatā kā ilustrācijas. Grāmatas reprodukciju Braila rakstā atbalsta Latvijas Republikas Kultūras ministrija un Valsts kultūrkapitāla fonds mērķprogrammā «Kultūr-ELPA».

No 11. oktobra Latvijas Neredzīgo bibliotēkas semināru telpā un lasītavā būs izstādīti 35 Anneles Slišānes austie deķi. Tajos ieaustie materiāli pārsteigs pat rūdītākos izstādes apmeklētājus. Deķus varēs aptaustīt un pasmaržot. Savukārt Baltā spieķa dienā, **15. oktobrī, plkst. 12.00 notiks grāmatas «#100dečiLatvijai» Braila rakstā atvēršanas svētki.** Kopā ar autori svētkos piedalīsies arī mūziķis Kārlis Kazāks. Ģitāras pavadījums un dziesmas latgaļu dialektā piešķirs pasākumam īpašu nokrāsu.

Vēlāk izstāde būs apskatāma līdz novembra beigām. Tomēr aicinām neatlikt izstādes apmeklējumu.

Atskatoties uz septembra notikumiem, jāteic, ka tas bijis bagāts ne tikai ar jaunu pielāgoto grāmatu izdošanu, bet arī ar sadarbību vides pieejamības jautājumos. Septembra sākumā bibliotēka piedalījās Kurzemes plānošanas reģiona rīkotajā pieredzes apmaiņas vizītē uz Igauniju, lai kopā ar Invalīdu un viņu draugu apvienību «Apeirons», Latvijas Neredzīgo biedrības Jelgavas TO un «Māmiņu klubu» iepazītos ar mūsu kaimiņu pieredzi dabas taku pielāgošanā visiem, t.sk., vecākiem ar bērnu ratiņiem. Vizīte tika īstenota ar Interreg Centrālās Baltijas jūras reģiona sadarbības programmas 2014.-2020.gadam atbalstu projekta Nr. CB786 «Dabas pieejamība visiem» («NatAc») ietvaros. Tā kā nereti arī Latvijas Neredzīgo bibliotēka sniedz konsultācijas informācijas pielāgošanā publikajā vidē, tostarp, dabas takās, tad šī iespēja bija īpaši nozīmīga.

Kopumā tika apskatītas četras dabas takas: Paliveres, Pērnavas piekrastes pļavu, Rīsas un Kabli. Viena no interesantākajām vietām bija Hāpsalu aktivitāšu parks, kur nelielā teritorijā dabā uzskatāmi parādīti dažādi vides pielāgojumi ar atšķirīgiem segumiem, slīpumiem un palīgīdzekļiem. Šāds publiski pieejams parks izveidots gan fiziskai izmantošanai, t.sk., izejot rehabilitāciju pēc traumām, gan arī kā uzskates līdzeklis ceļu un būvju pielāgotājiem.

LASĪŠANAS MARATONS

Sigita Irša

LAN bibliotekāre

Septembrī Latvijas Neredzīgo bibliotēkā Rīgā ir sācies Latvijas Nacionālās bibliotēkas Bērnu literatūras centra lasīšanas veicināšanas programmas «Bērnu, Jauniešu un Vecāku žūrija 2021» lasīšanas maratons.

Šī gada grāmatu kolekcijā ir interesants grāmatu klāsts. Mūsu bibliotēkā mazos lasītājus iepriecinās Agneses Vanagas «Pagalma enciklopēdija jeb kas tad tas?», Jura Zvirgzdiņa stāsts «Kapteiņa zirdziņš», Bena Beranta stāsts «Bubuļbailes» un Petri Tamminena pieci svarīgi padomi «Kā sagaidīt citplanētieti». Jaunākā skolas vecuma bērnu pārstiegs Ievas Melgalves un Elizabetes Lukšo-Ražinskas interesantais un neparastais stāsts «Emī un Rū», Lūkasa Hartmaņa sirsnīgais piedzīvojumu stāsts «Tik garš deguns», Piretas Raudas sirdsgudrā grāmata «Kā izglābt mazītiņo mammu», Mika Kerenena stāsts «Armando», Halinas Vdovičenko humoristiskais stāsts «36 un 6 kaķi». Vidējā skolas vecuma bērniem jaunu pasauli atklās Dzintara Tilaka neparastais stāsts «Šausmiņa», Ingas Žoludes pārsteidzošā grāmata «Pirmo reizi uz Zemes», Sāras Penipārkeres stāsts «Pakss» un Anetes Shāpas grāmata «Lampiņa». Jauniešiem pārdomas rosinās Džeinas Šteinbergas romāns «Lasītāja», Katrīnas Randelas grāmata «Čells, Sofija un Parīzes jumti», Andrusa Kivirehka stāsts «Tilda un putekļu eņģelis».

Aicinām visus interesentus iesaistīties «Bērnu, Jauniešu un Vecāku žūrija 2021» aizraujošajā lasīšanas maratonā! It īpaši gaidām vecāku atsaucību, lasot un vērtējot «Vecāku žūrijas» grāmatas: Laura Vinogradova «Upe», Kristīne Ulberga «Ka-

riete uz Santjago», Delfine de Vigāna «Lojalitātes», Selja Ahava «Lietas, kas krīt no debesīm».

Pēc grāmatu izlasīšanas un elektronisko anketu aizpildīšanas, tiks izveidoti labāko grāmatu saraksti un katram čaklajam lasītājam būs iespēja iegūt balviņu.

Ceram, ka īpašu prieku bērniem sagādās iespēja kolekcijas grāmatas klausīties pielāgotā formātā kā audiogrāmatas, lasīt Braila rakstā un palielinātajā drukā. Audioformātā jau ir reproducēts Lūkasa Hartmaņa stāsts «Tik garš deguns», Delfines de Vigānas romāns «Lojalitātes» un Kristīnes Ulbergas romāns «Kariete uz Santjago», laika gaitā audioformātā tiks reproducēta Lauras Vinogradovas «Upe», Anetes Shāpas grāmata «Lampiņa», Katrīnas Randelas «Čells, Sofija un Parīzes jumti», Andrusa Kivirehka «Tilda un putekļu eņģelis». Braila rakstā tika reproducēts Dzintara Tilaka stāsts «Šausmiņa». Palielinātajā drukā ir pieejama Lauras Vinogradovas grāmata «Upe».

Lasītveicināšanas programmā piedalāties jau ceturto gadu, veiksmīgi sadarbojoties ar Rīgas Strazdumuižas vidusskolas — attīstības centra 3., 4., 6. un 7. klases zinātkārajiem grāmatu lasītājiem un audzinātājiem Kristīni Saliņu un Daci Izotovu.

Septembrī Rīgas Strazdumuižas vidusskolas — attīstības centra sporta laukumā pēc kustību aktivitātēm svaigā āra gaisā tikāties kopīgās lasīšanas pēcpusdienās, kurās iepazīs Jura Zvirgzdiņa stāstu «Kapteiņa zirdziņš», Petri Tamminena piecus svarīgus un vērtīgus padomus «Kā sagaidīt citplanētieti» un Ievas Melgalves un Elizabetes Lukšo-Ražinskas interesanto, piedzīvojumiem bagāto stāstu ar zinātniskās fantāzijas elementiem «Emī un Rū».

Skolēni kopā ar audzinātājām lasa Halinas Vdovičenko humoristisko stāstu «36 un 6 kaķi» un Lūkasa Hartmaņa stāstu «Tik garš deguns» audioformātā.

Nāciet arī jūs uz Latvijas Neredzīgo bibliotēku Rīgā un iesaistieties aizraujošā lasīšanas piedzīvojumā, jo tam nav vecuma ierobežojuma.

IESKATS GRĀMATĀ

KRISTĪNES TURPMĀKAIS CEĻŠ (nobeigums)

Herma Cīrule
BRN maketētāja

Vai nav bieži gadījumi, kad mēs kādu ap-runājot, varbūt ļaunu nedomājot, iepotējam citiem savus uzskatus, nepieļaujot, ka var būt arī citādi, jo redzam lietas kā redzam un paši tam ticam. Ir neiedomājami viegli otru apliet dubļiem. Tu varbūt to cilvēku nepa-zīsti, bet tev ir viedoklis, ko tev iepotējis kāds cits un tu pieņem šo viedokli kā savu.

Kad salā uz ceļa meža strādnieki atraduši Edgaru, pēc kārtējā plosta, Kristīne dara visu, lai viņam palīdzētu, taču ir par vēlu, apsaldējumi ir pārāk smagi. Atsauktais ārsts redz tikai vienu izeju — kāju un roku ampu-tāciju. Edgars nav tam gatavs — Nestaigāt, nebrāzties zirga mugurā kā vējš. Dzīvot nevarīga, kusla cilvēka dzīvi, būt atkarīgam no Kristīnes žēlastības. To lepnaiss un pār-galvīgais Edgars nespēj pieņemt.

Varbūt Edgara straujā, nevaldāmā daba, lepnums bija tas, kas piesaistīja meiteņu skatienus, arī Kristīnes. Kristīne pacietīgi līdz pēdējam uzticīgi nesa šo nastu mīlestības vārdā, kaut arī šajā laulībā bija vientuļa. Varbūt Edgars, būdams kā brāzmaini palu ūdeņi, nebija ietilpināms šaurā ģimenes rāmītī. Un viņš tur neko nevarēja padarīt. Varbūt nevarēja būt savādāka — rāma aiziešana mūža nogalē. Varēja būt tikai sadeģšana savu kaislību ugunīs, kamēr vēl stiprs, kamēr jauns. Viņā bija arī daudz laba, taču kaislības bija stiprākas un pat Kristīne ar savu mīlestību nespēja viņu izglābt.

Tā ir šī romāna skaudrā puse, taču pēc Edgara zaudējuma, Kristīnes dzīve ievirzās citās sliedēs, notiek būtiskas pārmaiņas.

Viņas dzīvē ienāk jauni cilvēki — raupjā, skarbā, tomēr sirsnīgā un uzticīgā draudze-ne, muižas kalpone Guste, kurai pēc vārda kabatā nav jāmeklē, Alaines muižas sulainis Otto, no Rīgas ienākušie rentnieki Zirņi, viņu dēls Indulis...

«Gaiķēnos», kur viņa cerēja veidot laimī-gu dzīvi kopā ar Edgaru, viņu vairs nesaista nekas — cerības, sapņi, skarbā realitāte... Te paliek vien sāpīgas un smagas atmiņas. Kristīne ceļas un iet. Prom no tā visa. Viņa atgriežas dārznieka mājiņā pie mātes.

Kristīnei satiekot Zirņu dēlu Induli, saru-nas vedas viegli, atraisīti, viņi var pasmie-ties, pajokoties un Kristīnei tas ir kā gaismas stars ikdienas tumsā. Ar laiku mostas abpu-sējas jūtas un viņa piekrīt puīša bildinā-jumam. Šajās attiecībās ir kas tāds, kas liek nomest atmiņas par iepriekšējo dzīvi kā smagu nastu.

Akmentīņš Kristīni mīlēja un viņai būtu laba dzīve, taču viņa nespēja iemīlēt, attiecī-bās ar Edgaru, kaut arī bija šī abpusējā mī-lestība, balstīta uz vētrainām emocijām, viņa nebija laimīga. Un tikai Indulī šķiet apvienots tas, pēc kā Kristīne ilgojusies:

«Kristīne sajūtas tā, it kā pēc gariem smaga un tāla ceļa gadiem būtu nonākusi vietā, kur viņu gaida un saprot.»

Kristīne kļūst par sevi pārliecinātāka. Sa-kārtojas viņas dzīve, iekšējā pasaule. Rodas stabilitātes sajūta.

Tālāk viss atgādina skaistu pasaku: Kristīnes laimīgā laulība, tikpat laimīgie vecāki, sniegā atrastais puisēns Dāvis, kurš ir visu prieks un dzīves jēga un vēl daudzi citi notikumi.

Kad Indulis aicina uzteikt darbu muižā gan Kristīnei, gan viņas mātei, kā daudziem latviešiem vēl joprojām dzīvas, ir gadiem iedzītās bailes, atkarība no muižas, verdziskais gars. Tas tuvāk realitātei.

Reiz apciemojot savu agrāko kaimiņieni Alīdi no «Gaiķēniem», kuras vīrā Kārlī Edgars bija atradis atsaucīgu pudeles brāli, viņa sastop dzīves sabradātu sievieti, kurai ik gadu dzimst pa bērnam. Kārlis reti atraujas no pudeles. Alīda kļuvusi pret visu vienaldzīga, apātiska. Viņa vaino Edgaru vīra nodzirdīšanā. «Tev ir laimējies», viņa saka Kristīnei. Un patiešām, tikpat bezcerīga varēja izvērsties arī Kristīnes dzīve...

Romānā nav nosodījums Dāvja īstajai mātei kura mīl savu puisēnu, taču apstākļu spiesta viņu pamet pie Kristīnes sliekšņa, jo pati šajā dzīvē ir neaizsargāta un nav spējīga par sevi parūpēties un kurā neviens nav vēlējis saskatīt cilvēku.

Aizkustinoši ir lasīt Dāvja sacīto mātai:

— *Es tev pastāstīšu par zirgu, kurš man kādreiz būs. Sākumā viņš būs mazs, bet vienalga lielāks nekā tu pašlaik. Kumeļam būs stipras, garas kājas, un es viņam iemācišu pārlēkt žogam, lai nav katru reizi jākāpj nost, vārtus verot. Viņš mācēs arī peldēt un iet sāniski. Kumeļu sauks Delveris — tāpat kā vecmamma manī, kad es*

kaut ko aizmirstu izdarīt vai nolikt vietā. Bet es tad jau būšu liels. man būs septiņpadsmit, bet tev divpadsmit. Tu varēsi viņa krēpes sapīt bizītēs un Jānos novīt vaiņagu.»

Man šķiet, ja Blaumanis būtu rakstījis turpinājumu, tas iznāktu skarbāk un reālistiskāk, jo viņš šos muižas laikus pats piedzīvoja. Autore visu vēro no gadu attāluma. Šajā romānā tiek nojauktas barjeras starp aristokrātisko Otto un diezgan robusto Gusti. Kaut arī viņš saredz šo brīnišķīgo sirdi un sapratni, tomēr vai tajos laikos aizspriedumi nebija pārāk lieli? Un vai muižas iespēja ietekmēt ļaudis būtu tik nevarīga? Vai visi konflikti tiešām tik ātri un skaisti atrisinātos?

Taču tajā pat laikā, kāpēc gan ne? Kāpēc lai mēs laimīgi nenopūstos, redzot kā viss brīnišķīgi atrisinās grāmatas varoņu dzīvē?

Bieži esmu domājusi par to, kā izvērstos tālāk Kristīnes un Edgara dzīve, tāpēc bija interesanti lasīt, kā to iedomājusies grāmatas autore. Ja mēs uzrakstītu turpinājumu Blaumaņa stāstam, mums katram tas iznāktu citāds. Varbūt mans vērtējums par Edgaru un daudzām lietām ir paskarbs, bet tas ir mans viedoklis. Katrs cilvēks uz lietām raugās atšķirīgi. Būtu ļoti interesanti uzzināt jūsu domas un jo vairāk, jo labāk. Ar nepacietību to gaidīšu nākamajās «Bazūnēs».

Ar siltumu lasu autores vārdus par šo darbu, kas liecina par rakstnieces vienkāršību: «*Šis ir mans pirmais romāns, tāpēc kritizējiet droši!*» Ne katrs tā spētu pateikt par savu, kaut arī pirmo darbu.

BAZŪNE

**Latvijas Neredzīgo
bibliotēkas
bezmaksas avizīte**

Izdota Braila raksta nodaļā. Iznāk reizi mēnesī.

Redaktore Gunta Bite.

E-pasts: gunta.bite@neredzigobiblioteka.lv

Mājaslapa: www.neredzigobiblioteka.lv sadaļā *Digitālā bibliotēka*

Tāl. 67522131

Publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.

Par publikācijām atbildīgi paši autori.